

Přínosem diplomové práce jsou původní interpretace poezie Vladimíry Čerepkové, Nadi Plíškové a Evy Švankmajerové. S autorkou nesdílím dojem, že malá pozornost, kterou literární věda po roce 1990 věnovala a věnuje textům jmenovaných básnířek, je projevem prý dominantního „mužského“ diskursu. České myšlení o literatuře není tak rozvinuté, že by v něm koexistovaly rozvrhy stratifikované tak jemně jako ve franko- anglo- nebo germanofonním. Ne že by v něm nepřetržovaly určité zkonstatované postupy a vyprázdněné tradice, na jejichž pozadí vznikají stovky zbytečných, úmorných nebo sebezhlíživých prací. Ale právě proto, že je naše prostředí tak zaostalé – v pomyslném řetězci od dobové kritické konkretizace až po literárněhistorické syntézy kromě několika výjimek v podstatě nefunguje –, pokládám za nepřiměřené, jsou-li na jeho útržkovité parametry přikládány rastry a pojmy mechanicky převzaté z neporovnatelných kontextů, a zde pak „aplikovány“. Chtěla-li se Eva Marková pro svůj účel vyrovnat s Lacanem, Derridou nebo Freudem, neměla to v žánru diplomové práce činit prostřednictvím textů Baršových, Matonohových nebo Pachmannové (s. 13–21), které jsou jen dílčí a v mnohém ohledu spornou interpretací dotyčných myslitelů, nýbrž se měla s prameny (nebo jejich překlady) vyrovnávat přímo.

Za neúměrné usnadnění argumentace pokládám též volbu Seifertovy *Maminky* coby příkladu údajně „mužského“ diskursu (s. 35–42). Zdůvodnění, že sbírka je vnímána jako „kanonická“ (s. 42), je nicneříkající, resp. příliš volné, a možnost ukázat převahu normy politické nad normou estetickou, jak ji autorka manifestuje tamtéž – jakkoli je to nesmírně palčivá problematika –, nesouvisí s meritem předkládané diplomové práce. Jinými slovy: nehájím tu problematický umělecký čin pozdějšího nositele Nobelovy ceny, ale tvrdím, že jako zvolený argument pro danou tezi je příliš slabý. Namísto příkladu tak plakativního, jakým je Seifertova sbírka z roku 1954, by bylo mnohem zajímavější analyzovat „mateřské“ (matku tematizující) texty Holanovy, Hejdovy nebo Zábranovy. Otázka ovšem je, zdali by jejich rozbor ukázal to, co diplomatka potřebovala...

Za nejzdařilejší pokládám čtení textů Evy Švankmajerové, v jejichž tkáni postihuje Eva Marková permanentní zrcadlení, resp. zacyklování obrazů, originální nakládání s motivem personifikované země a ve vývoji autorčina díla proměňující se vztah matky a dítěte od nenávisti k uvědomělému zvěčnění. I když kapitoly o Čerepkové a Plíškové nejsou napsány už tak koncizně* – resp. z hlediska plynutí textu diplomové práce „ještě tak koncizně“, neboť pasáží o Švankmajerové předcházejí –, také zde dospívá diplomantka k původnímu poznání o splývání jednotlivých ženských hlasů nebo identit a všeprostupujícím nerozumění či odcizení (Čerepková), resp. o ambivalentně zakoušeném mateřství a o mlčení jako charakteristickém rysu partnerského vztahu (Plíšková).

* V textu se mnohdy přibližně označení, která vždycky znamenají oslabení a nalytičnosti (např. „mnohdy až“, s. 43; „místa až“, s. 44; „snad až“, s. 48), konstatování samozřejmostí („na čtenáři je, aby rozklíčoval“, s. 43; „rozřešení záhady [v daném textu] nedostaneme“, s. 47) nebo nevyjasněné užívání pojmů „literát“ vedle „literátštiny“ (s. 60).

Dojem z práce kazí formální nedostatky. Jde o drobnosti a autorka by je jistě po dalším čtení sama odstranila, ale pro oponenta, který nesledoval růst textu, nýbrž čte až jeho výslednou podobu, jsou vzhledem k odvozenému pojetí „mužského“ a „ženského“ diskursu, jež celé práci udalo tón, svým způsobem výmluvné. Spisu (nebo aspoň mému exempláři) chybí název, *Naši paní Boženu Němcovou* nenapsal Hrubín, nýbrž Halas (s. 42), a nelze o ní mluvit jako o „poémě“, když je to sbírka, resp. cyklus básní. V soupisu literatury chybí v textu citovaný Lopatka (s. 53 – citovaný navíc chybně pod vročením 1990, kdy je text datován: zveřejněn byl ale o rok později), Kovářík (s. 61) není Petr, nýbrž Mirek, Gabriel není Tomáš (s. 68), ale Jan (v soupisu literatury je správně).

Práci ovšem doporučuji k obhajobě a za citlivé čtení básní tří jmenovaných spisovatelek navrhuji známku velmi dobře.

Michael Špirit

Praha, 3. září 2017